Editörler
Yrd. Doç. Dr. İbrahim Görücü & Işıl Tüzün Arpacıoğlu

İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU



Yazarlar
Yrd.Doç.Dr.Abdulvahap Akıncı
Yrd.Doç.Dr.Ali Konak
Dr. Meltem Arat
Kifayet Erdem
Ömer Nabi Baykal
Şahin Zengin
Şuayp Kaya
Zeynep Mine Eryıldır

lisans

Editörler
Yrd. Doç. Dr. İbrahim Görücü & Işıl Tüzün Arpacıoğlu
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku

ISBN: 978-605-5044-46-6

Kitapta yer alan bölümlerin sorumluluğu yazarlarına aittir

1.Baskı 2015

Bu kitabın basım,yayın ve satış hakları Lisans Yayıncılığa aittir.Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik,elektronik veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz basılamaz ve dağıtılamaz.

Lord Matbaası

Lisans Yayıncılık
Tahtakale Mah. Hicret Sokak No: 8
Avcılar-İSTANBUL
e-posta : lisans@lisansyayincilik.com.tr
www.lisansyayincilik.com.tr

ÖNSÖZ

Bilim ve teknoloji alanında Dünyada oluşan gelişmeler beraberinde kaçınılmaz olarak insan yaşantısında değişiklikler oluşturmaktadır. Türkiye'de bu gelişmeler sonucu toplumsal hayattaki değişikliklere her alanda olduğu gibi hukuku alanında da ihtiyaç hissedilen düzenlemelere yer verilmesi gerekir. Bu gelişmeler yeni düzenlemeleri ve varolan düzenlemelerin güncellenmesini kaçınılmaz kılıyor.

Kitapta; 4857 sayılı İş Kanunu,6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ile 5510 sayılı Sosyal Güvenlik ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun temel esaslarına ilişkin konular yer almaktadır. Çalışma üç ünite olarak düzenlenmiştir. Birinci ünite olarak bireysel iş hukukuna, ikinci ünite olarak toplu iş hukukuna, üçüncü ünite olarak sosyal güvenlik hukukuna yer verilmiştir. Ünitelerin kapsam genişliği dikkate alınarak her ünite kendi içerisinde bölümlere yer verilmiştir.

İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku ile ilgili olarak değişik üniversitelerde görevli öğretim elemanları bir grup çalışması anlayışı ile çalışma yürütüldü.İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku kitabı, kısa bir süre içerisinde birçok kişinin yoğun emeği ile hazırlandı. Editörlerin ve yazarların katkılarıyla pek çok kaynak taranarak akademik nitelikli bir eser ortaya konulmaya çalışıldı. Bu kitabın hazırlanmasında büyük bir titizlikle çalışan yazarlara, özellikle çalışmalarımızda çeşitli konulardaki katkılarından dolayı Prof. Dr. Adnan Mahiroğuları'na ve emeği geçen tüm yayınevi çalışanlarına teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Yararlı olması dileğiyle…

İstanbul,2015

Editörler

Yrd.Doç.Dr.İbrahim Görücü & Işıl Tüzün Arpacıoğlu

İÇİNDEKİLER

Önsöz III

ÜNİTE 1
BİREYSEL İŞ HUKUKU 11

Bölüm 1
TEMEL KAVRAMLAR 13

1.1.1. İş Hukukunun Tanımı 14
1.1.2. İş Hukukunun Tarihsel Gelişimi 14
1.1.2.1. İş Hukukunun Dünyadaki Gelişim Süreci 15
1.1.2.2. İş Hukukunun Türkiye'deki Gelişim Süreci 16
1.1.3. İş Hukukunun Kaynakları 18
1.1.4. İş Hukukunun Özellikleri 20
1.1.5. İş Hukukunun Temel Kavramları 20
1.1.5.1. İşçi 20
1.1.5.2. İşveren 21
1.1.6. İş Sözleşmesi 22
1.1.6.1. İş Sözleşmesinin Tanımı ve Özellikleri 22
1.1.6.2. İş Sözleşmesi Türleri 22
1.1.6.2.1. Sürekli-Süreksiz İş Sözleşmesi 22
1.1.6.2.2. Belirli Süreli – Belirsiz Süreli İş Sözleşmesi 23
1.1.6.2.3. Tam Süreli-Kısmi Süreli İş Sözleşmesi 23
1.1.6.2.4. Çağrı Üzerine Çalışma 24
1.1.6.2.5. Takım Sözleşmesi 24
1.1.6.2.6. Deneme Süreli İş Sözleşmesi 24
1.1.6.2.7. Geçici (Ödünç) İş İlişkisi 25
1.1.6.3. İş Sözleşmesinin Yapılması 15
1.1.6.4. İş Sözleşmesinin Sınırlandırılması 26
1.1.6.4.1. Sözleşme Yapma Zorunluluğu 26
1.1.6.4.2. İş Sözleşmesinin Şekli 28
1.1.6.4.3. İş Sözleşmesinin Geçersizliği 28
Yararlanılan Kaynaklar 29

Bölüm 2
İŞ SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN BORÇLAR 31
1.2.1. İşçinin Borçları 32
1.2.1.1. İş Görme Borcu 32
1.2.1.2. Talimatlara Uyma Borcu 33
1.2.1.3. Sadakat Borcu 34
1.2.1.4. Rekabet Etmeme (Yarışmama) Borcu 34
1.2.2. İşverenin Borçları 35
1.2.2.1. Ücret Ödeme Borcu 35
1.2.2.1.1. Ücret Türleri ve Asgari Ücret 36
1.2.2.1.2. Ücret Ekleri 38
1.2.2.1.3. Ücretin Ödenmesi, Zamanaşımı ve Faiz 39
1.2.2.2. Eşit Davranma Borcu 41
1.2.2.3. İşçiyi Koruma Borcu 42
1.2.2.3.1. Koruma Borcunun Kapsamı 42
1.2.2.3.2. İş Sağlığı ve İş Güvenliği Sağlama Sorumluluğu 42
1.2.2.4. Diğer Borçlar 43
1.2.3. Çalışma Süreleri 43
1.2.3.1. Normal Çalışma 43
1.2.3.2. Fazla Çalışma 45
1.2.3.3. Fazla Sürelerle Çalışma 46
1.2.3.4. Çalışma Süresinden Sayılan Haller 47
1.2.4. Dinlenme Süreleri, Tatiller ve Yıllık İzinler 47
1.2.4.1. Günlük Ara Dinlenmesi 48
1.2.4.2. Hafta Tatili 48
1.2.4.3. Ulusal Bayram ve Genel Tatiller 49
1.2.4.4. Yıllık Ücretli İzin 50
Yararlanılan Kaynaklar 53
Bölüm 3
İŞ İLİŞKİSİNİN SONA ERMESİ 55
1.3.1. İş Sözleşmesinin Fesih Dışında Sona Ermesi 56
1.3.1.1. Ölüm 56
1.3.1.2. Tarafların Anlaşması 57
1.3.1.3. Belirli Süreli İş Sözleşmesinde Sürenin Dolması 57
1.3.2. İş Sözleşmesinin Fesih Yoluyla Sona Erdirilmesi 58
1.3.2.1. Fesih Bildirimi 58
1.3.2.2. Belirli Süreli İş Sözleşmesinin Feshi 58
1.3.2.3. Belirsiz Süreli İş Sözleşmesinin Süreli Feshi 59
1.3.2.3.1. Fesih Bildirim Süreleri 59
1.3.2.3.2. İş Sözleşmesinin Sona Erme Tarihi 60
1.3.2.3.3. Yeni İş Arama İzni 61

1.3.2.3.4. Fesih Bildirim Sürelerine Uyulmaması 62
1.3.2.4. Belirli veya Belirsiz Süreli İş Sözleşmelerinin Haklı Nedenle Derhal Feshi 63
1.3.2.4.1. İşçinin Haklı Nedenlerle Derhal Feshi 64
1.3.2.4.2. İşverenin Haklı Nedenlerle Derhal Feshi 68
1.3.3. İş Güvencesi 73
1.3.3.1. İş Güvencesinden Yararlanabilecek Kişiler 73
1.3.3.2. Feshin Geçerli Sebebe Dayanması 74
1.3.3.3. Sözleşmenin Feshinde Usul 75
1.3.3.4. Sözleşmenin Feshine İtiraz 75
1.3.3.5. Geçersiz Feshin Sonuçları 76
1.3.3.6. Kötü niyet Tazminatı 77
1.3.4. Kıdem Tazminatı 77
1.3.4.1. Kıdem Tazminatının Şartları 78
1.3.4.1.1. İşçinin En Az Bir Yıl Çalışmış Olması 78
1.3.4.1.2. İş Sözleşmesinin Belirli Nedenlerle Sona Ermesi 78
1.3.4.2. Kıdem Tazminatının Miktarı ve Hesaplanması 81
1.3.4.3. Kıdem Tazminatının Ödenmemesi, Zamanaşımı ve Faiz 82
1.3.5. İş Sözleşmesinin Sona Ermesinin Diğer Sonuçları 82
1.3.5.1. İşçinin Kalan Ücretinin Ödenmesi 82
1.3.5.2. Çalışma Belgesi Verilmesi 83
1.3.5.3. İbraname 83
Yararlanılan Kaynaklar 84

ÜNİTE 2
TOPLU İŞ HUKUKU 85

Bölüm 4
SENDİKALAR HUKUKU 87

2.4.1. Sendikacılığın Tarihsel Gelişimi 89
2.4.1.1. Avrupa'daki Gelişimi 89
2.4.1.2. Türkiye'deki Gelişimi 90
2.4.2. Türkiye'de Üyelerinin Niteliklerine Göre Sendika Türleri 92
2.4.2.1. İşçi Sendikaları 92
2.4.2.2. İşveren Sendikaları 93
2.4.2.3. Memur Sendikaları 93
2.4.3. 6356 Sayılı Kanun'da Sendika Tanımı Amacı 93
2.4.4. Sendika Hukukunun Kaynakları 95
2.4.4.1. Ulusal Kaynaklar 95
2.4.4.2. Uluslararası Kaynaklar 96
2.4.5. Sendikaların Kuruluş Esasları ve Organları 97

2.4.5.1. Sendikaların Kuruluşu 97
2.4.5.2. Sendikalara Kurucu Olabilme 97
2.4.5.3. Sendikaların Kurulacakları İşkolları ve İşkolu Tespiti 99
2.4.5.4. Sendikaların ve Konfederasyonların Kuruluş Usulü 100
2.4.5.5. Sendikaların ve Konfederasyonların Tüzüğü 100
2.4.5.6. Sendikaların ve Konfederasyonların Organları 101
2.4.5.7. Genel Kurulun Oluşumu 102
2.4.5.8. Genel Kurulun Görev ve Yetkileri 102
2.4.5.9. Genel Kurulun Toplanması 103
2.4.5.10. Genel Kurul ve Delege Seçimleri 104
2.4.6. Sendika Üyeliği ve Kazanılması 106
2.4.7. Sendika Güvencesi 110
2.4.7.1. Sendika Özgürlüğünün Güvencesi 110
2.4.7.2. Sendika Yöneticisi Güvencesi 110
2.4.7.3. İşyeri Sendika Temsilcisi Güvencesi 111
2.4.8. Kuruluşların Faaliyetleri 113
2.4.8.1. Serbest Faaliyetler 113
2.4.8.2. Yasak Faaliyetler 114
2.4.9. Kuruluşların Gelirleri Denetimi ve Kapatılması 114
Yararlanılan Kaynaklar 120

Bölüm 5
TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ **121**

2.5.1. Toplu İş Sözleşmesinin Tanımı ve İçeriği 122
2.5.1.1. Doğrudan İş Sözleşmesi ile İlgili Hükümler 122
2.5.1.2. İşyerinin Çalışma Düzenine İlişkin Hükümler 123
2.5.2. Toplu İş Sözleşmesinin Kapsam ve Düzeyi 125
2.5.3. Toplu İş Sözleşmesinin Şekli ve Süresi 126
2.5.4. Toplu İş Sözleşmesinin Hükmü 127
2.5.5. Toplu İş Sözleşmesinin Yapılması 128
2.5.5.1. Taraflar, Yetki, Yetki İtirazı ve Yetki Belgesi 129
2.5.5.2. Toplu Görüşmeye Çağrı 131
2.5.5.3. Toplu Görüşme ve İş Sözleşmesinin İmzalanması 132
2.5.5.4. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları 133
2.5.5.4.1.Toplu İş Uyuşmazlıklarının Tanımı ve Çeşitleri 133
2.5.5.4.2. Genel Olarak İş Uyuşmazlıklarının Çözümü 134
2.5.5.5. Grev ve Lokavt 136
2.5.5.5.1. Genel Olarak Grev ve Yasal Grev 136
2.5.5.5.2. Greve Hazırlık Aşaması 136

2.5.5.5.3. Grevin Başlaması 139
2.5.5.5.4. Lokavt 141
Yararlanılan Kaynaklar 144

ÜNİTE 3
SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU 145

Bölüm 6
SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU 147
3.6.1. Sosyal Güvenlik Kavramı 148
3.6.2. Sosyal Güvenlik Kapsamındaki Riskler 149
3.6.3. Sosyal Güvenliğin Tarihsel Gelişimi 150
3.6.4.Sosyal Güvenlik Hakkının Ulusal ve Uluslararası Kaynakları 153
3.6.4.1. Ulusal Dayanakları 153
3.6.4.2. Uluslararası Dayanakları 154
3.6.5. Sosyal Güvenlik Kurumu 154
3.6.5.1. Sosyal Güvenlik Kurumu'nda Sigortalılık 155
3.6.5.2. Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kolları 160
3.6.5.2.1. İş Kazası ve Meslek Hastalığı Sigortası 160
3.6.5.2.2. İş Kazası ve Meslek Hastalığında Sağlanan Haklar 161
3.6.5.2.3. Hastalık ve Analık Hali Sigortası 163
3.6.6. İşsizlik Sigortası 164
3.6.6.1. İşsizlik Sigortasının Önemi ve Bazı Özellikleri 164
3.6.6.2. İşsizlik Sigortası Kapsamında Çalışanlar 165
3.6.6.3. İşsizlik Sigortası Prim Miktarları 165
3.6.6.4. Sigortalı İşsizlere Sunulan Hizmetler 166
3.6.6.5. İşsizlik Ödeneği Hakkının Kaybedilmesi ve Özel Durumlar 167
3.6.7. Genel Sağlık Sigortası 167
3.6.7.1. Sigortalı Sayılanlar 168
3.6.7.2. Sigortalılığın Başlangıcı 168
3.6.7.3. Sigortalı Bildirimi 169
3.6.7.4. Sigortalılığın Sona Ermesi 170
3.6.7.5. Uzun Vadeli Sigorta Kolları 170
3.6.7.5.1. Malullük Sigortası 170
3.6.7.5.2. Yaşlılık Sigortası 171
3.6.7.5.3. Ölüme Bağlı Sigorta 173
3.6.8. İsteğe Bağlı Sigortalılık 177
3.6.8.1. İsteğe Bağlı Sigortadan Yaralanma Koşulları 177
3.6.8.2. İsteğe Bağlı Sigortalılık Başlangıcı 177
3.6.8.3. İsteğe Bağlı Sigortalılıkta Özel Durumlar 178
3.6.8.4. İsteğe Bağlı Sigortalılığın Sona Ermesi 179

3.6.9. İşyeri Bildirgesi Düzenleme ve Sigortalının Bildirilme İşlemleri 180
3.6.10. Aylık Ücret Bordrosu 181
3.6.10.1. Aylık Ücret Bordrosu Şekli 181
3.6.10.2. Normal Ücret Hesaplaması 181
3.6.11. Aylık Prim ve Hizmet Bildirgesi 183
3.6.12. Sigortalı Hesap Fişi 186
3.6.13. Sigortalı Eksik Gün Bildirim Formu 186
3.6.14. E-Bildirge 186
Yararlanılan Kaynaklar 188

Bölüm 7
4/1-b ve 4/1-c İŞLEMLERİ **191**

3.7.1. 4/1-b İşlemleri 192
3.7.1.1. 4/1-b Kapsamındaki Sigortalılar 192
3.7.1.2. İsteğe Bağlı Sigortalılık 193
3.7.1.3. İşe Giriş ve İşten Ayrılış İşlemleri 194
3.7.1.3.1. İşyeri Bildirgesi Düzenlenmesi 194
3.7.1.3.2. Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi Düzenlenmesi 195
3.7.1.3.3. Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi Düzenlenmesi 198
3.7.1.4. Primlerin Hesaplanması ve Ödenmesi 198
3.7.1.5. 4/1-b Kapsamında Genel Sağlık Sigortası İşlemleri 200
3.7.1.5.1. Genel Sağlık Sigortasından Doğan Haklar 200
3.7.1.5.2. Genel Sağlık Sigortasına Dair Bildirgelerin Düzenlenmesi 201
3.7.1.6. 4/1-b Kapsamında Kısa Vadeli Sigorta Kollarından Doğan Haklar 201
3.7.1.6.1. Mesleki Riskler 202
3.7.1.6.2. Sosyal Riskler 209
3.7.2. 4/1-c İşlemleri 211
3.7.2.1. 4/1-c Kapsamındaki Sigortalılar 211
3.7.2.2. 4/1-c Belgeleri 211
3.7.2.3. Prim İşlemleri 212
3.7.2.3.1. Prime Esas Kazancın Hesaplanması 212
3.7.2.3.2. Prim Oranları 212
3.7.2.3.3. Primlerin Ödenmesi 213
3.7.2.3.4. Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları 213
3.7.2.4. Genel Sağlık Sigortası ve İşlemleri 214
Yararlanılan Kaynaklar 216

Bölüm 7

Meltem Arat *

4/1-b ve 4/1-c İŞLEMLERİ

7.3.1. 4/1-b İşlemleri
7.3.1.1. 4/1-b Kapsamındaki Sigortalılar
7.3.1.2. İsteğe Bağlı Sigortalılık
7.3.1.3. İşe Giriş ve İşten Ayrılış İşlemleri
7.3.1.3.1. İşyeri Bildirgesi Düzenlenmesi
7.3.1.3.2. Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi Düzenlenmesi
7.3.1.3.3. Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi Düzenlenmesi
7.3.1.4. Primlerin Hesaplanması ve Ödenmesi
7.3.1.5. 4/1-b Kapsamında Genel Sağlık Sigortası İşlemleri
7.3.1.5.1. Genel Sağlık Sigortasından Doğan Haklar
7.3.1.5.2. Genel Sağlık Sigortasına Dair Bildirgelerin Düzenlenmesi
7.3.1.6. 4/1-b Kapsamında Kısa Vadeli Sigorta Kollarından Doğan Haklar
7.3.1.6.1. Mesleki Riskler
7.3.1.6.2. Sosyal Riskler
7.3.2. 4/1-c İşlemleri
7.3.2.1. 4/1-c Kapsamındaki Sigortalılar
7.3.2.2. 4/1-c Belgeleri
7.3.2.3. Prim İşlemleri
7.3.2.3.1. Prime Esas Kazancın Hesaplanması
7.3.2.3.2. Prim Oranları
7.3.2.3.3. Primlerin Ödenmesi
7.3.2.3.4. Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları
7.3.2.4. Genel Sağlık Sigortası ve İşlemleri
Yararlanılan Kaynaklar

* Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi

4/1-b ve 4/1-c İŞLEMLERİ

4/1-b ve 4/1-c, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun, 4 üncü maddesi, 1 inci fıkrası, (b) ve (c) bentlerinde sayılan sigortalıları kapsaması nedeniyle bu ifadeyi almıştır. 16.06.2006 tarih ve 26200 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun yürürlük tarihi; Anayasa Mahkemesi'nin bazı maddelerini iptal etmesi ve bazı maddelerin yürürlüğünü durdurmasından sonra, 5754 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 01.10.2008 olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun tüm maddeleri ile 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmiş olması pek çok uygulama bakımından milat gibidir.

01.10.2008 tarihi itibariyle sigortalıların Sosyal Güvenlik Kurumu çatısı altında toplanması kararından sonra; daha önceden 4/1-b Bağkur'a ve 4/1-c Emekli Sandığı'na bağlı olan sigortalıların sosyal güvenlik hizmetleri, kademeli olarak Sosyal Güvenlik Kurumu'nda toplanmıştır. Sosyal güvenlik hizmeti, aynı kurum altında yürütülüyor olsa da sigortalılar kendi grupları içinde işlem görmektedir. Bu bakımdan bölüm içinde **4/1-b, 4/b ya da Bağkur** ile **4/1-c, 4/c ya da Emekli Sandığı** kavramları dönüşümlü olarak kullanılmıştır. Şu da belirtilmelidir ki; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'ndan sonra oluşturulan sosyal güvenlik mevzuatlarında ortak işlemler için **sigortalı** ifadesi kullanılmaktadır.

7.3.1. 4/1-b İşlemleri

7.3.1.1. 4/1-b Kapsamındaki Sigortalılar

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesi 1 inci fıkrası (b) bendi ile:

- Köy ve mahalle muhtarları ile hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan,
- Ticari veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanlar,
- Gelir vergisinden muaf olup esnaf ve sanatkar siciline kayıtlı olanlar,
- Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları,
- Tarımsal faaliyette bulunanlar 4/1-b'li olarak tanımlanmıştır. Limited şirket ortakları da 4/1-b kapsamında sigortalı sayılırlar.

7.3.1.2. İsteğe Bağlı Sigortalılık

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 50 nci maddesi 2 nci fıkrası uyarınca; Türkiye'de ikamet edenler ile Türkiye'de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerdeki Türk vatandaşlarından:

- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmayanlar veya
- Sigortalı olarak çalışmakla birlikte ay içerisinde 30 günden az çalışan ya da tam gün çalışmayanlar,
- Kendi sigortalılıkları nedeniyle Türkiye'de sosyal güvenlik kanunlarına göre malullük ve yaşlılık aylığı almayanlar,
- 18 yaşını dolduranlar, isteğe bağlı sigortalı olmak için Sosyal Güvenlik Kurumu'na başvurabilirler.

İlk defa isteğe bağlı sigortalı olmak isteyenlerin, örneği Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği Eki'nde yer alan İsteğe Bağlı Sigortalılık Giriş Bildirgesi (Ek:8) ile ikametgahlarının bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüklerine/sosyal güvenlik merkezlerine başvurmaları gerekmektedir. Tekrar isteğe bağlı sigortalı olmak isteyen sigortalıların ise talep dilekçesi ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na müracaatları yeterli olacaktır (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.92/1).

İsteğe bağlı sigortalılık, müracaatın Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarına intikal ettiği tarihi takip eden günden itibaren başlar (5510 SK m.51/I).

İsteğe bağlı sigorta primi, prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında, sigortalı tarafından belirlenen prime esas aylık kazancın %32'sidir. Bunun %20'si malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, %12'si genel sağlık sigortası primidir (5510 SK m.52/I). Bu anlamda isteğe bağlı sigortalılar (4/b) uzun vadeli sigorta primi ödedikleri için belirli koşulları sağlamaları durumunda emekli olabilmekte, yaşlılık aylığı için Sosyal Güvenlik Kurumu'na başvurabilmektedir. Ayrıca genel sağlık sigortası primi de ödedikleri için genel sağlık hizmetinden de sigortalı olarak yararlanabilmektedirler. 4/b kapsamında isteğe bağlı sigortalı olanlar, kısa vadeli sigorta primi ödemedikleri için kısa vadeli sigorta kapsamında bulunan sigortaların sağladığı haklardan yararlanamazlar.

Belirli bir süre isteğe bağlı olarak çalışmış hali hazırda Emekli Sandığı'na bağlı olarak çalışan 4/c'li sigortalılara, isteğe bağlı sigortalı olarak geçen süreleri için ikramiye ödenmez, ikramiye çalışılmış dönemler için ödenir (5434S.K. ek.m.82).

İsteğe bağlı sigortalılığın devamında belli süre prim ödememe halinde sigortalılığın sona ermesi uygulaması kaldırılmış olup ait olduğu ayın primi-

ni en geç 12 ay içinde ödemeyen sigortalının o aya ait primini ödeme imkanı olmayacak, 12 ay geçmedikçe diğer aylara ait primlerini gecikme zammı ile ödenmesi imkanı bulunup sigortalının talebi veya ölümü dışında isteğe bağlı sigortalılık Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sonlandırılmayacaktır (5510 SK m.52/III).

İsteğe bağlı sigortalılık;

- İsteğe bağlı sigortalılığını sona erdirme talebinde bulunanların, primi ödenmiş son günü takip eden günden,

- Aylık talebinde bulunanların, aylığa hak kazanmış olmak şartıyla talep tarihinden,

- Ölen sigortalının ölüm tarihinden itibaren sona erer (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.95/1).

7.3.1.3. İşe Giriş ve İşten Ayrılış İşlemleri

4/b'li sigortalı ve/veya işveren aşağıda açıklandığı üzere işyeri, sigortalı işe giriş ve sigortalı işten ayrılış bildirgelerini 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda belirtilen usul ve zamana uygun olarak hazırlayıp Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirmek zorundadır.

7.3.1.3.1. İşyeri Bildirgesi Düzenlenmesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda;

- İşyeri; sigortalı sayılanların maddi olan ve olmayan unsurlar ile birlikte işlerini yaptıkları yerler (5510 SK m.11/I),

- İşveren ise; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar (5510 SK m.12/I) olarak tarif edilmiştir.

4/a'lı sigortalı çalıştırmaya başlar ise işveren sıfatı kazanacağından, örneği Sosyal Güvenlik Kurumu'nca hazırlanacak işyeri bildirgesini en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte Sosyal Güvenlik Kurumu'na vermekle yükümlüdür. Şirket kuruluşu aşamasında, çalıştıracağı sigortalı sayısını ve bunların işe başlama tarihini, ticaret sicili memurluklarına bildiren işverenlerin, bu bildirimleri Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılmış sayılır. Ticaret sicili memurlukları, kendilerine yapılan bu bildirimleri en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na iletmek zorundadır (5510 SK m.11/III).

Bu anlamda, kendi nam ve hesabına çalışanlar (4/b), sigortalı oldukları yerde ayrıca hizmet akdi ile sigortalı çalıştırmıyorsa "işveren" sayılmayacaklarından işyeri bildirgesi verme yükümlülükleri yoktur.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na göre şu hallerde de belirli süreler içinde işyeri bildirgesi Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilmek zorundadır:

- 29.06.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabi şirketlerin nevilerinin değişmesi, birleşmesi veya diğer bir şirkete katılması (5510 SK m.11/IV),
- Adi şirketlerde şirkete yeni ortak alınması (5510 SK m.11/IV),
- İşyerinin faaliyette bulunduğu adresten başka bir ildeki adrese nakledilmesi (5510 SK m.11/V),
- Sigortalı çalıştırılan bir işin veya işyerinin başka bir işverene devredilmesi veya intikal etmesi (5510 SK m.11/V),
- İşyerinin miras yoluyla intikali (5510 SK m.11/V).

İşyeri bildirgesinin örneği Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği Eki'nde (Ek:6) yer almakta olup ayrıca Sosyal Güvenlik Kurumu'nun internet sitesinden de erişilebilmektedir. İşyeri Bildirgesi (4/a'lı Sigortalı Çalıştırılanlar Yönünden) Türkiye genelinde e-sigorta üzerinden elektronik ortamda da gönderilebilmektedir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.15/1). Ancak tescil edilecek işyeri için Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 29 uncu maddesinde belirtilen belgelerle birlikte 7 iş günü içinde ilgili Sosyal Güvenlik Kurumu'na müracaat edilmesi gerekmektedir (www.sgk.gov.tr).

İşyeri bildirgesinin zamanında veya hiç verilmemesi durumunda kamu idareleri de dahil işverenlere idari para cezası uygulanır (5510 SK m.11/VII).

7.3.1.3.2. Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi Düzenlenmesi

Sigortalı olarak çalışmaya başlayanların sigortalılıklarının sigortalılık başlangıcına ilişkin bildirim yükümlülüğü, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının; (a) ve (b) bentlerine tabi olanlar için (Ek-4, (c) bendine tabi olanlar için ise Ek-4/A'da bulunan sigortalı işe giriş bildirgelerinin, Kuruma e-sigorta ile verilmesiyle yerine getirilir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.15/1).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 8 inci maddesine göre 4/1-b'li sigortalının Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmesi gereklidir. Bu kapsamda yer alan; vergi mükellefi, esnaf, şirket ortağı, tarımsal faaliyette bulunan sigortalı, jokey ve antrenörlerin de işe girişleri sırasında bu form ile bildirilmesi gereklidir (5510 SK m.8/III).

4/1-a'lı sigortalı, yeni işe alındığında Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi (4/1-a-b) işveren tarafından düzenlenir (5510 SK m.8/I). Bu anlamla kendi

nam ve hesabına çalışanlar (4/b) sigortalı oldukları yerde ayrıca hizmet akdi ile sigortalı çalıştırıyorlarsa işveren olarak Sigortalı İşe Giriş Bildirgesini düzenleyerek Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirmek zorundadırlar. Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi'nin arka tarafında formun nasıl doldurulacağı ile ilgili ayrıntılı bilgi yer almakla birlikte aşağıda formun nasıl doldurulacağı ile temel bilgiler verilmiştir (Bkz. Tablo:3.7.1).

Sosyal Güvenlik Kurumu; bildirgelerin, e-devlet çalışmaları kapsamında "e-sigorta" yoluyla sunulmasını özendirmektedir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.5/1). Ancak düzenlenen bildirge, Sosyal Güvenlik Kurumu'nca üretilen barkod numaralı çıktı alınması halinde geçerli sayılır. Bu bakımdan bildirge, internet, elektronik veya benzeri ortam kullanılarak sunulmalıdır. Ancak Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirtilen durumlarda kağıt ortamında da verilebilir. Bildirge belirtilen durumlarda kağıt ortamında sunulmuş ise Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarına intikal tarihi esas alınır. Kağıt ortamında sunulan bildirgeler, noksan ya da hatalı olarak düzenlenmiş ise işleme alınmaz. Doğacak sorumluluk işverene, ilgili kurum ve kuruluşlara aittir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4/a ve 5 inci maddeleri gereğince hizmet akdine tabi olarak sigortalı çalıştıran işverenlerin bildirgeyi vermemeleri veya bildirilmemesi durumunda kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle diğer kanunlarda aşağıda belirtilen fiiller için idari para cezası öngörülmüş olsa dahi ayrıca bu Kanunun 102. Maddesinde belirtilen durumlar için idari para cezası uygulanmaktadır. (5510/m.102).

Tablo 3.7.1 Sigortalı İşe Giriş Bildirgesinin Düzenlenmesi

Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi üzerindeki kısım adları	**Kısımların nasıl doldurulacağına dair açıklama**
Sosyal Güvenlik Sicil Numarası	Türk vatandaşları için 11 haneli TC kimlik numarası, yabancı uyruklular için Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce verilen numara yazılır.
Belgenin Mahiyeti	Çalışma hayatına yeni başlayanlar için "ilk" yeniden işe girmiş olanlar için "tekrar" ifadesi işaretlenir.
Sigortalı türü	4/a ve 4/b seçeneklerinden uygun olan işaretlenmelidir. Bağkur sigortalıları için 4/b işaretlenir.
A Grubu, Sigortalının Kimlik ve Adres Bilgileri (1.-12. Maddeler)	
Sigortalı kimlik ve adres bilgileri (1-12. Maddeler)	Sigortalının beyan ettiği nüfus cüzdanı ve ikamet adresi bilgileri esas alınarak formda listelenen kapsamda kimlik ve adres bilgileri yazılır.
B Grubu, Sigortalının Sosyal Güvenlik Bilgileri (13.-21. Maddeler)	
Sigortalının sosyal güvenlik bilgileri (13. Madde)	www.sgk.gov.tr web adresinde yer alan sigortalı türü belirlenerek işaretlenir.

Sigortalı 2008 Mayıs ayından önce çalışmış ise (14. Madde)	Sigortalının SGK çatısında birleşme olmadan önce almış olduğu sigorta sicil numarası yazılacaktır. Çalışan, 2008 Mayıs ayından önce hangi grup sigortalı ise onun bilgisi yazacaktır. Örneğin sigortalı daha önce 4/1-a'lı olarak çalıştı ise SSK kutusu altındaki sicil numarası bilgisi doldurulur.
Kısmi süreli, çağrı üzerine çalışma ya da ev hizmetlerinde 30 günden az çalışma durumu (15. Madde)	4/1-a kapsamındaki çalışan, 4857 sayılı kanun doğrultusunda sayılan üç durumdan biri altında çalışıyor ise "evet" çalışmıyor ise "hayır" seçeneği işaretlenir.
4/a sigortalılığından dolayı yaşlılık aylığı alıyorsa devam etmek istediği sigorta kolu (16. Madde)	Sigortalı, yaşlılık aylığı almaya başladıktan sonra tekrar çalışmaya başlar ise belirli kurallar doğrultusunda SGDP (sosyal güvenlik destek primi) ödemesi gerektiğinden belirtilir.
Sigortalının işe başlayacağı/başladığı tarih (17. Madde)	Sigortalının ilk veya tekrar işe giriş tarihi gün/ay/yıl olarak yazılır.
Meslek adı ve kodu (18. Madde)	www.sgk.gov.tr web adresinde yer alan meslek adı ve kodu belirlenerek işaretlenir.
4857 SK 30. Maddesine göre çalıştırılacaksa (19. Madde)	Kanun kapsamında özürlü veya eski hükümlü olma hali var ise belirtilir.
2821 SK gereğince belirlenen görev kodu (20. Madde)	Bu alana mevzuat doğrultusunda belirlenen: 1:işveren vekili, ,2:işçi, ,3:657 SK 4/b kapsamında çalışanlar, ,4: 657 SK 4/c kapsamında çalışanlar,5:çıraklar ve stajyer öğrenciler ve 6:diğerleri seçeneğinden uygun olan biri yazılır.
Kendi adına bağımsız çalışan sigortalının (21. Madde)	4/1-b kapsamındaki sigortalının Kısa Vadeli Sigorta Kolları Prim tarifesindeki "bağımsız faaliyetin adı", "il", "ilçe" ve varsa "köy" bilgileri yazılır.
C Grubu, İşveren/İşyeri/Vergi Dairesi/Esnaf San. Sic. Memurluğu/Ziraat Odası/Tarım İl/İlçe Md./Şirket Bilgileri (22.-24. Maddeler)	
ÇSGB İş Kolu, ÇSGB Bölge Md. Dosya Numarası (22. Madde)	Yapılan işin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı iş kolu listesindeki karşılığı ile kayıt olunan ÇSGB Bölge Md. deki dosya numarası yazılır.
SGK işyeri sicil numarası (23. Madde)	İşyerinin SGK kurumundaki sicil numarası eski ve yeni ünite kodu ile birlikte yazılır.
Vergi numarası (24. Madde)	Gerçek kişiler için 11 haneli TC kimlik numarası, tüzel kişiler için 10 haneli vergi kimlik numarası yazılır.
D Grubu, Beyan ve Taahhütler (25.-27. Maddeler)	
İşverenin/işyerinin/İlgili Kuruluşun adı soyadı, ünvanı ve adresi (25. Madde)	Beyan ve taahhütte bulunan işverenin ad, soyad, ünvan ve adres bilgileri yazılır.
Yukarıdaki ifadelerin gerçeğe uygun olduğuna dair beyan, tarih, sigortalının adı, soyadı ve imzası (26. Madde)	Sigortalının kendisi ve çalıştığı kurum hakkında verilen bilgilerin gerçeğe uygun olduğuna dair beyanı yer alır.
Yukarıda sayılan bilgilerin mevzuat ve sigortalının resmi evrakları doğrultusunda hazırlandığına dair beyan, onaylayan yetkilinin kaşesi, mührü ve imzası (27. Madde)	Belgeyi dolduranın gerçeğe uygunluk beyanı yer alır.

7.3.1.3.3. Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi Düzenlenmesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 9 uncu maddesine göre; hizmet akdine tabi çalışanlar (4/a), 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu geçici 20 nci maddesine tabi sandık sigortalıları ile kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan (4/b) (vergi mükellefi, esnaf, şirket ortağı, tarımsal faaliyette bulunan sigortalı, jokey ve antrenörler) sigortalıların işten ayrılması durumunda, Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi (4/a-b ve 4/c için ayrı olarak) düzenlenerek Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmesi gereklidir.

Sigortalı işten ayrılış bildirgesi kurumca belirtilen durumlar dışında e-sigorta yoluyla verilir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.25/1). Düzenlenen bildirge Sosyal Güvenlik Kurumu'nca üretilen barkod numaralı çıktı alınması halinde geçerli sayılır. Bildirgenin Sosyal Güvenlik Kurumu'nca belirtilen durumlarda adi posta veya kargoyla gönderilmesi veya kağıt ortamında verilmesi halinde, yasal süresinde verilip verilmediğinin tespiti Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarına intikal tarihi esas alınarak tespit edilir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.124/1). 4/b, sigortalıların bildirimi, bu bildirgedeki bilgiler esas alınarak internet, elektronik veya benzeri ortam ya da kağıt ortamında verilir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4/1-a maddesi gereğince hizmet akdine tabi olarak sigortalı çalıştıran işverenlerin, Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi'ni, 9 uncu maddede belirtilen sürede vermemeleri halinde 102 nci maddenin (j) bendi, 4/b kapsamında çalışan sigortalıların ilgili kurum, kuruluş ve birlikler, vergi daireleri ve esnaf sicil memurluğu, ziraat odaları, tarım il/ilçe müdürlüklerince bildirilmemesi halinde 102 nci maddenin (g) bendi, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 20 nci madde sandıklarında çalışan sigortalıların ilgili sandıkça bildirilmemesi halinde 102 nci maddenin (j) bendi gereğince **idari para cezası** uygulanır(5510/m.102-j,g)..

Sigortalı işten ayrılış bildirgesinde yanlış ve/veya eksik bilgiler bulunması nedeniyle sigortalı işsize yapılacak haksız ve fazla ödemelerden işveren sorumludur (http://www.sgk.gov.tr/wps/wcm/connect/b65206d3-ba9f-4832-afc1-2cc31504a601/SGK-005.pdf?MOD=AJPERES).

7.3.1.4. Primlerin Hesaplanması ve Ödenmesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi kapsamında olan 4/b'li sigortalılar, "Aylık Prim ve Hizmet Belgesi" düzenlemeyip aylık prime esas kazançlarını, beyanda bulunmak suretiyle bildirirler. Bu sigortalıların aylık prime esas kazançları, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası

Kanunu'nun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazancın alt sınırı (asgari ücretin otuzda biri) ile üst sınırı (günlük kazancın alt sınırının 6,5 katı) arasında kalmak şartı ile kendileri tarafından Prime Esas Kazanç Beyan Talep Formu ile beyan edilecek günlük kazancın otuz katıdır. 4/b'li sigortalı aynı zamanda işveren ise, beyan edeceği aylık kazancı, çalıştırdığı sigortalıların prime esas günlük kazancının en yükseğinin otuz katından az olamaz (5510 SK m.80/II). Prime esas kazanç beyanı ay içinde bir kez verilebilir. Sigortalının prime esas kazancı ile ilgili beyanı, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun ilgili ünitesine yazılı olarak yapılır.

Prime esas olan yani prim hesaplamasına dahil olan ve olmayan ya da kısmen dahil edilecek olan kazançlar ve istisna tutarları, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda belirtilmiştir (5510 SK m.80). Tablo 3.7.2'de 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4/a bendi kapsamında hizmet akdine tabi olarak çalışanlara uygulanacak Sosyal Güvenlik Kurumu prim oranları sunulmuştur. İşverenler, belirtilen tablo rehberliğinde prim hesaplaması yapmalıdırlar. Prime esas tutulan günlük kazancın alt ve üst sınırları 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nuda açıklanmış olup Sosyal Güvenlik Kurumu'nca değişen her dönemde hesaplanarak ilan edilmektedir.

Tablo 3.7.2 Sosyal Güvenlik Kurumu Prim Oranları
(01.01.2008'tarihinden itibaren)

Hizmet Akdine Tabi Olanlar Açısından Prim Oranları (5510 Sayılı Kanunun 4/1 (a) Bendi Kapsamında Olanlar			
Sigorta Kolu	**İşveren Payı (%)**	**Çalışan Payı (%)**	**Toplam (%)**
Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm	11	9	20
Kısa Vadeli Sigorta Kolları	2	-	2
Genel Sağlık Sigortası	7,5	5	12,5
İşsizlik Sigortası	2	1	3
Toplam	**22,5**	**15**	**37,5**

Aylık Prim ve Hizmet Belgesi ile ilgili hususlar; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 86 ilâ 91 inci maddeleri, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 102 ilâ 107 nci maddelerinde ve İşveren Uygulama Tebliği'nde düzenlenmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalıları çalıştıran 4/b'li işverenlerin; bir ay içinde çalıştırdıkları sigortalıların prime esas kazançları üzerinden hesaplanacak sigortalı hissesi prim tutarlarını sigortalıların ücretlerinden keserek kendi hissesine isabet eden prim tutarlarını da bu

tutarlara ekleyerek en geç takip eden ay/dönemin sonuna kadar Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödemeleri gerekmektedir. Ödeme süresinin son gününün resmi tatile rastlaması halinde, prim tutarları, en geç son günü izleyen ilk iş günü içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenir(5510/m.88). Prim borçlarının katma değer vergisi iade alacağından mahsup suretiyle ödenmesinin talep edilmesi durumunda son ödeme tarihleri değişmektedir.

Prim alacakları, postaneler, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun anlaşmalı olduğu bankalar veya katılım bankaları aracılığı ile ödenebilir.

Prim borçlarının zamanında ödenmesi gerekmektedir. Aksi halde prim borcuna ayrıca gecikme cezası ve gecikme zammı eklenir. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun prim ve diğer alacakları süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmı, sürenin bittiği tarihten itibaren ilk üç aylık sürede her bir ay için (01.05.2010 tarihinden itibaren) %2 oranında gecikme cezası uygulanarak artırılır. Ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için gecikme zammı hesaplanır (5510 SK m.89/II).

7.3.1.5. 4/1-b Kapsamında Genel Sağlık Sigortası İşlemleri

Türkiye'de yaşayanlar çalışmıyorlarsa belirli koşullar altında primsiz olarak, çalışıyorlarsa primli olarak genel sağlık sigortası işlemlerinden yararlanabilmektedir. Hem sigortalı hem de sigortalının bakmakla yükümlü oldukları için geçerli olan bu haklar ve bu haklardan yararlanmak için yapılması gerekli işlemler, burada, sadece 4/b'li sigortalılar bakımından incelenmiştir.

7.3.1.5.1. Genel Sağlık Sigortasından Doğan Haklar

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle tüm nüfus, genel sağlık sigortası kapsamına alınmıştır. 4/b'li sigortalar, genel sağlık sigortası primini ödeyerek genel sağlık hizmetinden yararlanan çalışanlardandır (5510 SK m.60). Genel sağlık sigortası kapsamında bulunan sigortalının ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan yararlanabilmek için:

- Sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son bir yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısının olması,

- 4/b sigortalılık statüsüne tabi olan genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin yukarıda verilen şartla birlikte, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihte 60 günden fazla prim ve prime ilişkin her türlü borcun bulunmaması veya 60 günden fazla borçlarının tecil ve taksitlendirilmiş olması şarttır (5510 SK m.67/I).

18 yaşını doldurmamış olan kişiler, tıbben başkasının bakımına muhtaç olan kişiler, trafik kazası halleri, acil haller, iş kazası ile meslek hastalığı halleri, bildirimi zorunlu bulaşıcı hastalıklarda yukarıda sayılan şartlar aranmaz (5510 SK m.67/I).

Sosyal Güvenlik Kurumu, geliştirdiği Sağlık Provizyon Aktivasyon Sistemi (SPAS) ile 2012 yılından itibaren tamamen otomasyona dayalı aktivasyon sağlanarak genel sağlık sigortası kapsamında sağlık hizmetlerinden yararlanma imkanı sağlamıştır (Bkz. https://esgm.sgk.gov.tr/Esgm/).

Genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamından çıkanların genel sağlık sigortalısı olduğu tarihten itibaren otuz gün içinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi için; ***sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son bir yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısının olması*** şartı aranmaz (5510 SK m.67/II).

4/b'li sigortalılar, 4/a ve 4/c'li sigortalılar gibi zorunlu sigortalıklarının sona erdiği tarihten itibaren 10 gün süreyle genel sağlık sigortasından yararlanırlar. Bu kişilerin sigortalılık niteliğini yitirdikleri tarihten geriye doğru bir yıl içinde 90 günlük zorunlu sigortalılıkları varsa, sigortalılık niteliğini yitirdikleri tarihten itibaren 90 gün süreyle bakmakla yükümlü olduğu kişiler dahil sağlık hizmetlerinden yararlandırılırlar. Bu durumda, 4/b sigortalıları için prim ve prime ilişkin borçlarının olup olmadığına bakılmayacak ve bu haktan bakmakla yükümlü kişiler de yararlanacaktır. Lise ve dengi öğrenim görülmesi sebebiyle bakmakla yükümlü olunan kişi veya hak sahibi sıfatıyla sağlık hizmetinden yararlandırılan çocuklar, 20 yaşını dolduracakları tarihi aşmamak kaydıyla bu öğrenimlerini bitirmelerini izleyen tarihten itibaren 120 gün süreyle aynı kapsamda sağlık hizmetlerinden yararlanmaya devam ederler (5510 SK m.67/IV).

7.3.1.5.2.Genel Sağlık Sigortasına Dair Bildirgelerin Düzenlenmesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60 ıncı maddesi gereğince genel sağlık sigortalısı sayılanların işveren tarafından e-sigorta ile Genel Sağlık Sigortası Giriş Bildirgesi düzenlenerek Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmesi gereklidir (http://www.sgk. gov. tr/wps/portal/tr/sigortalilik/form_ve_dilekceler/formlar/).

7.3.1.6. 4/1-b Kapsamında Kısa Vadeli Sigorta Kollarından Doğan Haklar

Kısa vadeli sigorta kolları uygulamaları ile sigortalının işe veya çalışmaya başlar başlamaz oluşabilecek risklere karşı sigortalıya veya yakınlarına koruma sağlanması amaçlanmaktadır. Zira, bu sigorta kolundan sağlanan yardımlara "kısa vadeli" denmesinin anlamı da çalışma hayatının her safhasında ortaya çıkabilecek olmasıdır.

Kısa vadeli sigorta kollarını nitelikleri bakımından, ***mesleki risk*** ve ***sosyal risk*** sigorta kolları olmak üzere iki ana grup altında toplamak mümkündür. Mesleki riskler, iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortalarını; sosyal riskler: hastalık ve analık sigortalarını kapsamaktadır.

Hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan 4/b'li sigortalılara, kısa vadeli sigorta kollarından yararlanma hakkı, ilk defa 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile getirilmiştir.

Bu kapsamdaki sigortalılar; köy ve mahalle muhtarları, ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanlar, gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olanlar, anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, diğer şirket ve donatma iştiraklerinin ise tüm ortakları ile tarımsal faaliyette bulunanları kapsar (5510 SK m.4/I-b).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 21/I maddesi gereğince; iş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı ve sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği mevzuatına aykırı bir hareketi sonucu meydana gelmişse, Sosyal Güvenlik Kurumu'nca sigortalıya veya hak sahiplerine 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince yapılan veya ileride yapılması gereken ödemeler ile bağlanan gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri toplamı, sigortalı veya hak sahiplerinin işverenden isteyebilecekleri tutarlarla sınırlı olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu'nca işverene ödettirilir. İşverenin sorumluluğunun tespitinde kaçınılmazlık ilkesi dikkate alınır. Öyle ki iş kazası ve meslek hastalığı olayında kaçınılmazlık ölçüsü; işverenin gerekli önlemleri alması halinde dahi önlenemeyen durumları göstermektedir.

7.3.1.6.1.Mesleki Riskler

7.3.1.6.1.1.İş Kazası ve İş Kazası Sigortasından Doğan Haklar

Önceki bölümlerde 4/a bakımından incelenen iş kazası konusu, bu bölümde 4/b bakımından incelenecektir. Konunun 4/b uygulaması, pek çok yönden 4/a ile benzerlik göstermekle birlikte ayrıştığı durumlar da bulunmaktadır. En temel fark; 4/a sigortalılarında iş kazası kapsamındaki işlemlerden işveren sorumlu iken 4/b sigortalılarında sigortalının kendisinin sorumlu olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bölümde 4/a ve 4/b karşılaştırması yapılmadan doğrudan 4/b uygulamasına yer verilmiştir.

İş kazası; kişinin çalışma hayatında 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda sayılan hallerden birinde meydana gelen

ve sigortalıyı bedenen veya ruhen engelli hale getiren olaydır (5510 SK m.13/I). Bu hallere karşı korunmak için sigortalının prim ödeyerek yaptırdığı sigortaya ***iş kazası sigortası*** denilmektedir.

İş kazası sigortası, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar ile köy ve mahalle muhtarlarını da (4/b) kapsar.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda belirtilen 4/b bakımından iş kazası hali; ***sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle meydana gelen olay-dır*** (5510 SK m.13/I-b). Yürütülen iş ile alakalı olmak üzere olayın işyeri alanı içinde ya da dışında olması önemli değildir.

Bir olayın iş kazası olarak değerlendirilmesi için gereken şartlar şunlardır:

- İş kazası geçiren kişi sigortalı olmalıdır.
- Bir olay ile karşılaşmış olmalıdır.
- Meydana gelen olay nedeniyle bedenen veya ruhen özre uğramalıdır.

Bu hallerin bir arada bulunması gereklidir. İş kazaları bildirildikten sonra Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından olayın tespiti yapılır; olayın neden ve sonucu arasında ilişki kurularak iş kazası olup olmadığı değerlendirilir.

İş kazasının bildirimi: İş kazası geçiren 4/b'li sigortalı, süresi içinde iş kazasını İş Kazası ve Meslek Hastalığı Bildirgesi ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirmekle görevlidir. Kendi nam ve hesabına bağımsız çalışan sigortalıların iş kazası hallerinin bildirimi ***kendileri tarafından*** yapılmalıdır (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.35/1-b).

4/b sigortalısı, iş kazasını Sosyal Güvenlik Kurumu'na bir ayı geçmemek şartıyla rahatsızlığının bildirim yapmaya engel olmadığı günden sonraki ***üç işgünü içinde*** bildirmeleri gereklidir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.35/1-b). Süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirim yapılmaz ise bildirim tarihine kadar geçen süre için yapılacak geçici iş göremezlik ödeneği ödenmez. Bildirim tarihinden sonraki sürelere ait geçici iş göremezlik ödeneği ödenir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.35/5).

İş kazası, bildirimi e-sigorta uygulaması ile (http://uyg.sgk.gov.tr/IsvBildirimFormu/welcome.do) veya İş Kazası ve Meslek Hastalığı Bildirgesi ile doğrudan ya da posta yoluyla Sosyal güvenlik il müdürlüğü/sosyal güvenlik merkezine gönderilerek yapılır (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.35/1).

İş kazası sigortasından doğan haklardan yararlanmak için herhangi bir prim günü sınırı bulunmamaktadır. Ancak 4/b'li olan sigortalıların, genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması gereklidir (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/ Emeklilik/is_kazasi_ve_meslek_hastaligi/is_kazasi).

İş kazası sigortasından doğan haklar şunlardır: Geçici iş göremezlik ödeneği, sürekli iş göremezlik ödeneği, ölüm geliri, evlenme ödeneği ve cenaze ödeneği (5510 SK m.16/I).

Geçici iş göremezlik; sigortalının iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde Sosyal Güvenlik Kurumu'nca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurulu raporlarında belirtilen istirahat süresince geçici olarak çalışamama halidir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.38/1). Sayılan nedenlerle istirahat halinde bulunan sigortalıya işten kaldığı günler için Sosyal Güvenlik Kurumu'nca ödenen parasal yardıma; ***geçici iş göremezlik ödeneği*** denir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.38/2).

Geçici iş göremezlik ödeneği, Sosyal Güvenlik Kurumu'nca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurulundan istirahat raporu alınmış olması şartı ile sigortalıya, istirahat süresi boyunca her gün için ödenir (5510 SK m.18/I-a). Bu ödeneği alabilmek için 4/b'li sigortalılar, istirahat raporu ile birlikte PTT bank veya banka hesap numaralarını Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirirler ve bu kişilerden Sosyal Güvenlik Kurumu'nca çalışmadığına dair beyan dışında bilgi istenmez. Sigortalı, işyerinde çalışmadığına dair bildirimde bulunmalıdır. Bu bildirimi Sosyal Güvenlik Kurumu'nun web adresinden yapabilirler (http:// uyg.sgk.gov.tr/vizite/welcome.do).

4/b kapsamındaki sigortalılara, yatarak tedavi süresince veya yatarak tedavi sonrası bu tedavinin gereği olarak istirahat raporu aldıkları sürede geçici iş göremezlik ödeneği ödenir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.40/2); ayakta tedavilerde ödeme yapılmaz. Geçici iş göremezlik ödeneği, yatarak tedavilerde günlük kazancın yarısı karşılığının gün sayısı ile çarpılması ile belirlenir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.38/3). Sigortalı, bu konuyu Sosyal Güvenlik Kurumu'nun internet adresinden izleyebilir (http://esgm.sgk.gov.tr/Esgm/)

Geçici iş göremezlik ödeneği, T.C. Ziraat Bankası şubeleri aracılığıyla yapılır (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/Emeklilik/is_ kazasi_ve_ meslek_ hastaligi/is_kazasi). Yeni düzenleme ile ödenek sigortalının hesabına yattığında cep telefonuna SMS ile mesaj yollanmaktadır (http://www.sgk.gov.tr/wps/ portal/ tr/e_sgk/sms_bilgilendirme).

Sürekli iş göremezlik; iş kazası geçiren veya meslek hastalığına tutulan sigortalıya sağlanan sağlık yardımı ve tedavi sonucunda sigortalının geçici iş göremezlik durumu düzelip çalışma gücü yeniden kazanılmamışsa, sürekli iş göremezlik söz konusu olur. Bu durumdaki sigortalıya ***sürekli iş göremezlik geliri*** bağlanır (Uzun süreli ödemelere, ödenek değil; gelir denilmektedir).

Sürekli iş göremezlik gelirinin bağlanabilmesi için; Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulunca verilen rapora göre sigortalının meslekte kazanma gücü en az %10 oranında azalmış olması gereklidir (5510 SK m.19/I). Ayrıca 4/b'li olan sigortalıların, genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması gereklidir.

Sürekli iş göremezlik hali; tam iş göremezlik ve kısmi iş göremezlik olarak iki duruma ayrılır. Tam iş göremezlik; sigortalının mesleğinde hiç çalışamaması hali olup bu durum sigortalının meslekte kazanma gücünü %100 kaybettiğini gösterir. Kısmi iş göremezlik; sigortalının mesleğinde kazanma gücünü kısmen kaybetmesi hali olup en az %10, en fazla %99,99'unu yitirdiğini gösterir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.41/7).

Sürekli iş göremezlik geliri, sigortalının mesleğinde kazanma gücünün kaybı oranına göre hesaplanır. Sürekli tam iş göremezlikte sigortalıya, aylık kazancının %70'i oranında gelir bağlanır. Sürekli kısmi iş göremezlik geliri, aylık kazancının %70'i oranının iş göremezlik derecesi oranına bölünmesi ile belirlenir. Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise gelir bağlama oranı %100 olarak uygulanır (5510 SK m.19/III).

Sürekli iş göremezlik gelirinden yararlanmak için sigortalılar ve hak sahipleri başvurularını doğrudan, posta yoluyla veya elektronik ortamda yapabilirler (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.41/3). Doğrudan ya da posta yoluyla yapılacak başvurularda Tahsis Talep ve Beyan Taahhüt Belgesi ve bir adet belgelik fotoğrafın en son çalıştığı işyerinin bağlı bulunduğu sosyal güvenlik müdürlüğüne/merkezine iletilmesi gereklidir. E-sigorta uygulamasında PTT'den alınacak e-devlet şifresi ile www.turkiye.gov.tr adresinden sırasıyla; e-hizmetler, Sosyal Güvenlik Kurumu, Ortak 4a/4b/4c Hizmetler, Tahsis Talep ve Beyan Taahhüt Belgesinin Verilmesi seçeneklerine girilmek suretiyle başvuru gerçekleştirilir.

Ölüm geliri; sigortalının sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ya da iş kazası veya meslek hastalığı sonucu hayatını kaybetmesi sonucu sigortalının hak sahiplerine bağlanan gelirdir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.42/1). Ölen sigortalının hak sahiplerine ölüm geliri bağlanması için sigortalılık süresi, yaş veya prim ödeme gün sayısı gibi koşullar bulunmamaktadır. Kişi sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı gün iş kazası veya meslek hastalığı sonucu hayatını kaybettiği takdirde bile, hak sahiplerine ölüm geliri bağlanmaktadır.

Sigortalının eşine ölüm geliri bağlanabilmesi için ölüm tarihinde aralarında yasal evlilik bağı bulunması gereklidir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.60/1-a). Sigortalının çocukları için; cinsiyeti, yaşı, malul olup olmaması, öğrenim durumu ve medeni hali kıstasları bulunmaktadır.

Erkek çocuğa ölüm geliri bağlanabilmesi için; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 5 inci maddesi 1 inci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmıyor olmaları, kendi sigortalılıkları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması, evli olup olmadıklarına bakılmaksızın, yükseköğrenim görmeleri halinde 25 yaşını doldurmamış olmaları, ortaöğretim görmeleri halinde 20 yaşını doldurmamış olmaları, herhangi bir eğitim kurumunda öğrenim görmemeleri halinde ise 18 yaşını doldurmamış olmaları gereklidir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.60/1-b-1).

Kız çocuğa ölüm geliri bağlanabilmesi için; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 5 inci maddesi 1 inci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmıyor olmaları, kendi sigortalılıkları nedeniyle gelir veya aylık bağlanmamış olması, evli olup olmamaları veya evli olmakla birlikte sonradan boşanmış veya dul kalmış olmaları şart olup herhangi bir yaş ya da öğrenim durumu şartı bulunmamaktadır (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.60/1-b-3).

Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az %60 oranında yitirdiği tespit edilen çocuklara da evli olup olmadığına, yaşına ve cinsiyetine bakılmaksızın ölüm geliri bağlanır (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.60/1-b-2).

Malul çocuklara bağlanan gelir, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 5 inci maddesi 1 inci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başladıkları, kendi sigortalılıkları nedeniyle gelir veya aylık bağlandığı, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 94 üncü maddesine göre yapılan kontrol muayenesi sonucu Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Kurulu kararı ile çalışma gücünü en az %60 oranında yitirmediği tespit edilen çocukların yeni malullük durumuna esas tutulan rapor tarihini izleyen ödeme dönemi başından itibaren kesilir.

Ölüm geliri bağlanabilmesi için; hak sahiplerinin, örneği kurumca hazırlanan tahsis talep dilekçesi ile sosyal güvenlik il müdürlüğüne ya da sosyal güvenlik merkezine başvurması şarttır. *4/b'li sigortalıların hak sahipleri için Tahsis talep dilekçesine şu belgelerin eklenmesi gereklidir:*

- 18 yaşını doldurmayanlar hariç, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim görmesi halinde 25 yaşını doldurmayan erkek çocukların ilgili öğretim kurumundan alacakları öğrenci belgesi,

- 15 yaşından küçük çocuklar hariç olmak üzere bir adet fotoğraf,

- Malul çocuklar için sağlık kurulu raporu,

- İl veya ilçe idare kurullarından alınacak muhtaçlık belgesi (anne-babalar için),

- Vasi ilamı (hak sahiplerine vasi tayin edilmesi durumunda) eklenir. (http://www.sgk.gov.tr/wps/wcm/connect/ab2b00e7-3eb1-413f-a3dc-8ecb840751a6/4-Ölüm+aylığı-portal.pdf?).

Cenaze ödeneği; Sosyal Güvenlik Kurumu Yönetim Kurulu'nca belirlenip Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından onaylanan tarife üzerinden ölen sigortalının ailesine bir defa yapılan yardımdır (5510 SK m.37/III).

Cenaze ödeneği;

- İş kazası veya meslek hastalığı sonucu veya

- Sürekli iş göremezlik geliri, malullük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya

Kendisi için en az 360 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş iken ölen sigortalının hak sahiplerine verilir yardımdır (5510 SK m.37/3).

360 gün malullük, yaşlılık ve ölüm primi bildirilmiş olanların hak sahiplerine cenaze ödeneği verilmesi için ölüm tarihinde sigortalı olma şartı aranmaz. (5510 SK./m.37/3).

Cenaze ödeneği sigortalının sırasıyla; eşine, yoksa çocuklarına, o da yoksa ana babasına, o da yoksa kardeşlerine verilir yardımdır (5510 SK m.37/3). Cenaze ödeneğinin sayılan kişilere ödenememesi ve sigortalının cenazesinin gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılması durumunda, onaylanan tarifeyi geçmemek üzere belgelere dayanan masraflar, masrafı yapan gerçek veya tüzel kişilere ödenir yardımdır (5510 SK m.37/4).

Cenaze ödeneği verilebilmesi için; hak sahiplerince ölüm tarihini belirten bir dilekçe ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na başvurulması gerekir. Sigortalının ölüm tarihi nüfus kütüğüne işlenmemişse dilekçeyle birlikte sigortalının ölüm tarihini belirten ilgili makamlarca düzenlenen ölüm belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilmesi gerekir (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.65/1).

Cenaze ödeneği tutarı; her yıl bir önceki yıl için Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından açıklanan Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) değişim oranında artırılarak belirlenmekte olup, 2015 yılı için ödenen cenaze ödeneği tutarı 449,00 TL'dir. Cenaze ödeneğinde zamanaşımı, hakkın doğduğu tarihten itibaren beş yıldır (5510 SK.m.37/3).

Evlenme ödeneği (çeyiz parası); ilk defa 01.10.2008 tarihinden sonra çalışmaya başlayan sigortalılar (veya 01.10.2008 tarihinden önce 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'na tabi olarak çalışan kamu görevlisi sigortalıların) hak sahipleri için; ölüm geliri veya aylığı almakta iken evlenen ve bu nedenle aylığı kesilen kız çocuklarına bir defaya özgü olmak üzere, evlenme tarihindeki gelir veya aylığının iki yıllık tutarı olarak ödenen ölüm yardımıdır (5510 SK m.37/I; Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.64/1).

Evlenme ödeneğinin ödenmesi için; hak sahibi kız çocuğunun bir dilekçe ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na başvurması gerekir. Evlenme tarihi nüfus kütüğüne işlenmemişse, dilekçeyle beraber evlenme cüzdanının bir örneğinin de Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilmesi zorunludur (Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği m.64/2).

Evlenme ödeneği verilen kız çocuklarının gelir veya aylıkları, evlenme tarihini izleyen ödeme dönemi başından itibaren durdurulur. Gelir veya aylıklar, durdurulduğu tarihten iki yıl sonra da kesilir, varsa diğer hak sahiplerinin gelir veya aylıkları, gelir veya aylığın kesildiği tarihten itibaren yükseltilir. (5510 SK.m.37/1-2).

Evlenme ödeneği alan kız çocukları boşandıkları takdirde, bu kişilere hak sahipliğinden doğan gelir ve aylığı tekrar bağlanır. Ancak bu kişiler evlenme ödeneğini aldıkları tarihten itibaren iki yıl içinde boşanırlarsa, bu iki yıllık sürede gelir ya da aylık bağlanmaz, iki yıllık süre dolduktan sonra aylığa tekrar hak kazanırlar (5510 SK m.37/I).

7.3.1.6.1.2. Meslek Hastalığı ve Meslek Hastalığı Sigortasından Doğan Haklar

Meslek hastalığı; sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleridir (5510 SK m.14/I). Bu hallere karşı korunmak için sigortalının prim ödeyerek yaptırdığı sigortaya ***meslek hastalığı sigortası*** denilmektedir.

Meslek hastalığı sigortası da iş kazası sigortası gibi kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar ile köy ve mahalle muhtarlarını da (4/b) kapsamaktadır. Meslek hastalığı ve iş kazası arasındaki fark tanımından kaynaklanmakta olup, onun dışında bu sigortalardan doğan haklar, yararlanma koşulları ve usulleri aynıdır. Bu nedenle burada tekrarlanmayacaktır.

İş kazası çoğunlukla aniden ortaya çıkarken, meslek hastalığı uzun süreler boyunca tekrarlanan nedenlerle ortaya çıkabilmektedir. Mesleki hastalıklar, sıklıkla, sigortalının işini yaparken insan vücuduna zararlı gaz ya da kimyasal maddeleri tekrarlayan süreler boyunca soluması ya da bunlara temas etmesi nedenleriyle oluşabilmektedir. Belirli mesleklerde sıklıkla ortaya

çıkan mesleki hastalıklar, ulusal ve uluslararası sağlık araştırmaları doğrultusunda Sosyal Güvenlik Kurumu'nca listelenmektedir.

Meslek hastalığı bazı durumlarda sigortalı işini değiştirdikten ya da emekli olduktan sonra yani sigortalı meslek hastalığına yol açabilecek neden uzaklaştıktan sonra da ortaya çıkabilmektedir. Ancak bu durumda Sosyal Güvenlik Kurumu'nca soruşturma yapılıp neden ile sonuç ilişkisini sağlayacak delilleri toplamak güçleştiği için meslek hastalığını belirleyebilmek zordur. Oysa iş kazasının olması ve bildirilmesi arasında geçen sürenin meslek hastalığına göre çok daha kısa olması gerekli delillerin toplanabilmesi ve şahitlerin dinlenebilmesi doğrultusunda Sağlık Kurulu'nca raporun hızla hazırlanabilmesine imkan sağlamaktadır. Neden ile sonuç arasında yeterli bağın kurulmasını sağlayacak delil ve şahitlerin belirlenememesi durumunda meslek hastalığı ispatlanamamakta ve sigortalı, sigortadan doğan haklarını alamamaktadır.

7.3.1.6.2. Sosyal Riskler

7.3.1.6.2.1. Hastalık Sigortası

Hastalık, iş kazası ve meslek hastalığı dışında kalan ve iş göremezliğine neden olan rahatsızlıklardır (5510 SK m.15/I). Ancak, 4/b'li sigortalı ve hak sahipleri hastalık sigortası kapsamı içinde değildir

7.3.1.6.2.2. Analık Sigortası ve Analık Sigortasından Doğan Haklar

Analık hali, 4/a ve 4/b sigortalılarında (koşullu olarak) benzer hakları sunmaktadır. Analık hali; 4/a ve 4/b sigortalılık statüsüne tabi sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan eşinin gebeliğinin başladığı tarihten itibaren; doğumdan sonraki ilk sekiz haftalık, çoğul gebelik halinde ise ilk on haftalık süreye kadar olan gebelik ve analık haliyle ilgili rahatsızlık ve engellilik hallerini kapsamaktadır (5510 SK m.15/II).

Analık hali ile ilgili sağlık güvencesini sağlayan sigortanın adı ***analık sigortası***dır. Belirtildiği üzere 4/b'li sigortalılar da analık sigortası kapsamındadır.

Analık sigortasından sağlanan haklar, analık sigortasından, sigortalıya, analık hallerine bağlı olarak ortaya çıkan iş göremezlik süresince geçici iş göremezlik ödeneği ve emzirme ödeneğidir.

Geçici iş göremezlik ödeneği; analık hali nedeniyle geçici iş göremezlik oluşur ve usulünce Sosyal Güvenlik Kurumu'na belgelenirse sigortalıya ya da yararlanıcısı adına sigortalıya, Sosyal Güvenlik Kurumu'nca geçici iş göremezlik ödeneği ödenir.

4/b'li sigortalı kadının analığı halinde;

- Doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede,

- Çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilâve edilerek çalışmadığı her gün için,

- Erken doğum yapması halinde ise doğumdan önce kullanamadığı çalıştırılamayacak süreler ile isteği ve hekimin onayıyla doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışması halinde, doğum sonrası istirahat süresine eklenen süreler için geçici iş göremezlik ödeneği verilir (5510 SK m.18/I-c-d).

Geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenebilmesi için;

- İstirahatın başladığı tarihte sigortalılık niteliğinin sona ermemesi,

- Doğumdan önceki 1 yıl içinde en az 90 gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması,

- Bu süre içinde işyerinde çalışmamış olması,

Doğum olayının gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

4/b sigortalılık statüsüne tabi sigortalılara analık halinde geçici iş göremezlik ödeneği, genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması şartıyla ödenir.

Sigortalı kadının analığı halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, yatarak tedavilerde günlük kazancının yarısı, ayaktan tedavilerde ise üçte ikisidir (5510 SK m.18/III).

Geçici iş göremezlik ödenekleri, Temmuz/2012 tarihinden itibaren T.C. Ziraat Bankası şubeleri aracılığı ile yapılmaktadır. Yapılan yeni düzenleme ile sigortalılara ait geçici iş göremezlik ödenekleri banka hesaplarına gönderildiğinde, kişilere cep telefonları üzerinden SMS mesajı yollanması sağlanmıştır (http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/e_sgk/sms_bilgilendirme).

4/b sigortalılık statüsüne tabi sigortalılar, istirahat raporlarıyla birlikte PTT bank veya banka hesap numaralarını Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirirler ve bu kişilerden Sosyal Güvenlik Kurumu'nca çalışmadığına dair beyan dışında bilgi istenmez. Ancak sigortalıların geçici iş göremezlik ödeneklerini alabilmeleri için sigortalının işyerinde çalışmadığına dair bildirimde bulunmaları gerekmektedir.

Emzirme ödeneği, doğum yapması halinde sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması halinde sigortalı erkeğe verilir.

Emzirme ödeneğinin ödenebilmesi için; doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün kısa vadeli sigorta kolları primi yatırılmış ve genel sağlık sigortası primi dahil prim ve prime ilişkin her türlü

borçlarının ödenmiş olması ve doğan çocuğun veya çocukların yaşaması şarttır (5510 SK m.16/III-IV-b). Emzirme ödeneğine hak kazanan sigortalılardan sigortalılığı sona erenlerin, bu tarihten başlamak üzere 300 gün içinde çocukları doğarsa, sigortalı kadın veya eşi analık sigortasından yararlanacak erkek, doğum tarihinden önceki 15 ay içinde en az 120 gün prim ödenmiş olması şartıyla emzirme ödeneğinden yararlandırılır (5510 SK m.16/V).

2014 yılı için emzirme ödeneği 103TL olarak belirlenmiştir. Emzirme ödeneğinde zamanaşımı, hakkın doğduğu tarihten itibaren beş yıldır. **(5510 SK.m.16/1).**

Emzirme ödeneği alınabilmesi için; Emzirme ödeneğine hak kazanan sigortalıların bulundukları yerdeki il müdürlüğüne veya sosyal güvenlik merkezine başvurmaları gerekmektedir. Müracaat için gerekli belgeler; talep dilekçesi ve doğum raporudur.

7.3.2. 4/1-c İşlemleri

7.3.2.1. 4/1-c Kapsamındaki Sigortalılar

Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli daireler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmeleri ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklar kamu idareleri olup buralarda çalıştırılan;

- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,

- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar 4/c'li sigortalı sayılırlar.

7.3.2.2. 4/1-c Belgeleri

4/c'li sigortalı için işvereni tarafından düzenlenerek Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmesi gereken belgeler bulunmaktadır.

Sigortalı işe giriş bildirgesi (4/1-c): Devlet memurunun göreve başladığı tarihten itibaren 15 gün içinde işveren tarafından e-sigorta ile Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi düzenlenerek Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmesi gereklidir (5510 SK m.8/V) (http://uyg.sgk.gov.tr/Sigortali _Tescil4c_Web/doc/İşe%20Giriş% 20 Tescil%20Sorular.pdf).

Sigortalı işten ayrılış bildirgesi (4/c): Devlet memurunun görevden ayrıldığı tarihi takip eden günden başlamak üzere 10 gün içinde işveren tarafından e-sigorta ile Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi düzenlenerek Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirilmesi gereklidir (5510 SK m.9/II,http://sgk-ssk.com/sigortali-ise-giris-ve-isten-ayrilis-bildirgeleri).

7.3.2.3. Prim İşlemleri

7.3.2.3.1. Prime Esas Kazancın Hesaplanması

Prime esas kazançların hesabında; hak edilen ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan o ay içinde yapılan ödemelerin brüt toplamı esas alınır (5510 SK m.80).

Ayni yardımlar ve ölüm, doğum ve evlenme yardımları, görev yollukları, seyyar görev tazminatı, kıdem tazminatı, iş sonu tazminatı veya kıdem tazminatı mahiyetindeki toplu ödeme, keşif ücreti, ihbar ve kasa tazminatları ile Sosyal Güvenlik Kurumu'nca tutarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları prime esas kazanca tabi tutulmaz.

Primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir ay için prime esas tutulan kazancının otuzda biridir. Ancak günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancının ücret aldığı gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

7.3.2.3.2. Prim Oranları

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81/I-a maddesine göre alınacak sigorta prim oranları şu şekildedir: Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %20'sidir. Bunun %9'u sigortalı hissesi, %11'i işveren hissesidir.

Genel sağlık sigortası primi %12 olup tamamı işveren hissesidir. 01.10.2008 tarihi ve sonrasında işe giren 4/a-4/b ve 4/c'li sigortalılar için genel sağlık sigortası primi, prime esas kazancın %12,5'u kadardır. (5510 Sk.md.60/1).

4/c kapsamında çalışan sigortalılar için ise uygulanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim oranı, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel

Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81/I-a maddesinde belirtilen % 20 oranına; 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 40 ıncı maddesine göre 60 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 3,33 puan, 90 fiilî hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 5 puan, 180 fiili hizmet gün sayısı eklenecek işlerde 10 puan, eklenmesi suretiyle belirlenir ve bu şekilde bulunan oran ile bu maddenin 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 81/I-a maddesinde belirtilen % 20 oranı arasındaki farka ait primin tamamı işveren tarafından ödenir (5510 SK m.81/I-b-2).

Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir. Bu oranın tamamı işveren payıdır (5510 SK m.81/I-c).

7.3.2.3.3. Primlerin Ödenmesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 87/I-a maddesi gereğince 4/c'li sigortalı çalıştıran işveren sigortalının kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına dair priminin usulünce ve zamanında Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenmesinden sorumludur.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıları çalıştıran işverenler, çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden keserek ve kendisine ait prim tutarlarını da bu tutara ekleyerek, en geç Sosyal Güvenlik Kurumu'nca belirlenecek günün sonuna kadar Sosyal Güvenlik Kurumu'na öderler (5510 SK m.88/IX). Afet halinde belgelerin verilme süresi ve primlerin ertelenmesi hali hariç olarak ödemelerde gecikme olması halinde, gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanır.

7.3.2.3.4. Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 86/I maddesi gereğince, 4/c kapsamında sigortalı çalıştıran işveren, bir ay içinde 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4 ve 5 inci maddelerine tabi çalıştırdığı sigortalıların ve sosyal güvenlik destek primine tabi sigortalıların:

- Ad ve soyadlarını, T.C. kimlik numaralarını,
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 80 inci maddesine göre hesaplanacak prime esas kazançlarını,
- Prim ödeme gün sayıları ile prim tutarlarını gösteren ve örneği Sosyal Güvenlik Kurumu'nca çıkarılacak yönetmelikle belirlenen asıl veya ek aylık prim ve hizmet belgesini en geç Sosyal Güvenlik Kurumu'nca

belirlenecek günün sonuna kadar Sosyal Güvenlik Kurumu'na vermekle veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren, onbeş gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirmekle yükümlüdür. Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların, otuz günden az çalıştıklarını ispatlayan belgelerin işverence ilgili aya ait aylık prim ve hizmet belgesine eklenmesi şarttır (5510 SK m.86/IV).

İşveren, işyeri sahipleri; işyeri defter, kayıt ve belgelerini ilgili olduğu yılı takip eden yılbaşından başlamak üzere on yıl süreyle, kamu idareleri otuz yıl süreyle, tasfiye ve iflas idaresi memurları ise görevleri süresince, saklamak ve Sosyal Güvenlik Kurumu'nun denetim ve kontrol ile görevlendirilen memurlarınca istenilmesi halinde onbeş gün içinde ibraz etmek zorundadır (5510 SK m.86/II).

7.3.2.4. Genel Sağlık Sigortası ve İşlemleri

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60/I-a-1 maddesi gereğince 4/c'li sigortalılar, genel sağlık sigortalısı sayılırlar. 4/c'li çalışanların işverenleri, (4/a'lı sigortalılarda olduğu gibi) çalışanları adına genel sağlık sigortası primini hesaplamak ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda belirtilen süreler içinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirmek ve ödemek zorundadırlar. Belirtilen sürede ödenmemesi halinde gecikme zammı ve idari para cezası uygulanmaktadır (5510 Sk.m102).

Genel sağlık sigortasının sağladığı haklardan sigortalı ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler yararlanırlar (5510 SK m.62/I). 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 62/III maddesi gereği bu kişilere sağlanacak sağlık hizmetleri ve diğer haklar ile kişilerden alınan primlerin tutarı arasında ilişki kurulamaz.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60 ıncı maddenin 1 inci fıkrasının (c) ve (f) bentleri hariç diğer bentleri gereği genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin, sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son bir yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası prim ödeme gün sayısının olması gereklidir (5510 SK m.67/I-a).

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60 ıncı maddesi gereği genel sağlık sigortalısı sayılanların:

- Herhangi bir sebeple silah altına alınan sigortalının askerlikte geçen hizmet süresi,

- Hükümlülükle sonuçlanmayan tutuklulukta geçen süre,

- İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortalarından geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalının iş göremediği süre,

- Sigortalının greve iştirak etmesi veya işverenin lokavt yapması hallerinde geçen süre sağlık hizmeti sunucusuna başvurduğu tarihten önceki son bir yıl içinde toplam 30 gün genel sağlık sigortası primi ödeme gün sayısı hesabında dikkate alınmaz (5510 SK m.67/II). Dolayısıyla yukarıda sayılan istisnai durumlarda koşul aranmaksızın genel sağlık sigortasından doğan haklar verilmektedir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 73/I maddesi gereği; genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduğu kişinin sağlık hizmetleri, Sosyal Güvenlik Kurumu ile yurt içindeki veya yurt dışındaki sağlık hizmetleri sunucuları arasında yapılan sözleşmeler yoluyla veya bu kişilerin sözleşmesiz sağlık hizmeti sunucularından satın aldıkları sağlık hizmeti giderlerinin ödenmesi suretiyle sağlanır.

Genel sağlık sigortalısı ve bakmakla yükümlü olduklarına sunulan bazı sağlık hizmetlerinden yararlanılması için **katılım payı** ödenmesi gerekmektedir. Hangi sağlık hizmetlerinden katılım payı ödeneceği (5510 SK m.68) ile hangi durumlarda katılım payının ödenmeyeceği (5510 SK m.69) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nuda açıklanmıştır.

Yararlanılan Kaynaklar

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (16.6.2006 tarih ve 26200 sayılı Resmi Gazete)

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (17.6.1949 tarih ve 27235 sayılı Resmi Gazete)

4857 sayılı İş Kanunu (10.6.2003 tarih ve 25134 sayılı Resmi Gazete)

Sosyal Sigortalar İşlemleri Yönetmeliği (20.08.2009 tarih ve 27325 sayılı Resmi Gazete)

İşveren Uygulama Tebliği (01.09.2012 tarih ve 28398 sayılı Resmi Gazete)

Sosyal Güvenlik Kurumu, "İşyeri, İşveren ve İşyerinin Bildirimi" http:// www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/sigortalilik/isveren/isyeri_isveren_ve_is yerinin_bildirimi/. E.T.: 15.01.2015

Sosyal Güvenlik Kurumu, "Sigortalı Tescil İşe Giriş Bildirgesi Verilmesine İlişkin Açıklamalar ve Sorular" http://uyg.sgk.gov.tr/Sig ortali _Tescil4c_Web/doc/%C4%B0%C5%9Fe%20Giri%C5%9F%20Tescil %20Sorular.pdf, E.T.: 26.01.2015

Sosyal Güvenlik Kurumu ,Sigortalı İşten Ayrılış bildirgesi, http:// www. sgk.gov.tr/wps/wcm/connect/b65206d3-ba9f-4832-afc1-2cc 3150 4a601/SGK-005.pdf?MOD=AJPERES, E.T.: 25.01. 2015

Sosyal Güvenlik Kurumu, https://esgm.sgk.gov.tr/Esgm/, E.T.: 25.01.2015

Sosyal Güvenlik Kurumu, http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr /sigortalilik/ form_ve_dilekceler/formlar/. E.T.: 25.01.2015

Sosyal Güvenlik Kurumu, http://www.sgk.gov.tr/wps/ portal/ tr/e_ sgk/ sms_ bilgilendirme, E.T.: 25.01.2015

Sosyal Güvenlik Kurumu, http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/tr/ Emekli-lik/is_kazasi_ve_meslek_hastaligi/is_kazasi.E.T.:25.01. 2015

Sosyal Güvenlik Kurumu, Ölüm Aylığı,http://www.sgk.gov.tr/wps/wcm/ connect/ab2b00e7-3eb1-413f-a3dc-8ecb840751a6/4-Ölüm+aylığı-portal.pdf?,E.T.: 25.01.2015.

http://www.isvesosyalguvenlik.com/aylik-prim-ve-hizmet-belgesi-duzen lenmesi-verilme-suresi-ve-sekli-sonradan-verilmesi/, E.T.: 03.01.2013

http://sgk-ssk.com/sigortali-ise-giris-ve-isten-ayrilis-bildirgeleri, E.T.: 03. 01.2013